

Josep Guinovart i l'art contemporani català

Josep Guinovart (1927-2007) ha estat objecte d'exposicions recents en centres com el Museu de l'Hospitalet, el Museu d'Igualada, l'Institut del Teatre, la Fundació Fran Daurel de Barcelona i el Museu de la Música, entre d'altres. Recentment se li ha dedicat una gran exposició, gairebé antològica, als Espais Volart de la Fundació Vila Casas de Barcelona. I ara n'hi ha una de més petita a l'abadia de Sant Joan de les Abadesses. També Albert Ràfols-Casamada i Maria Girona han vist com el Museu de Montserrat els dedicava una mostra l'any passat. Però si ara vull veure obra d'aquests artistes tan importants de l'art català, on he d'anar? Quin museu públic presenta de manera permanent el seu art? On pot veure el públic què ve, en l'art català, després dels períodes antics i fins a les primeres avantguardes, que és el que ofereix el MNAC? Al Macba?

L'any 1934, quan s'inaugura el Museu d'Art de Catalunya de Montjuïc durant la República, la col·lecció que s'hi exposa ressegueix la història de l'art català i arriba fins a aquell mateix moment, és a dir, des del Romànic fins a les primeres avantguardes del segle XX. Després de la Guerra Civil, amb el franquisme es trenca aquest discurs, i s'ocupa l'edifici del Parlament de Catalunya amb les obres del Museu d'Art de Catalunya que corresponen a períodes posteriors al Barroc. A Montjuïc queden l'art Romànic, el Gòtic, el Renaixement i el Barroc.

A partir d'aquesta situació, i ja en període democràtic, recupera-

da la Generalitat, comença un procés de reconstrucció de la història de l'art català. La llei de museus de 1990 proposa la unificació dels dos museus: el Museu d'Art de Catalunya de Montjuïc i el Museu d'Art Modern del Parc de la Ciutadella, que passen a conformar el Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC).

L'edifici de Montjuïc acollirà les dues col·leccions, i donarà així continuïtat a la història de l'art català des del segle XI fins a l'entorn del primer terç del segle XX. L'edifici del Parlament al Parc de la Ciutadella tornarà a les seves anteriors i principals funcions.

Però durant aquests anys han tingut lloc fets que determinaran la situació actual, per exemple la creació del Museu d'Art Contemporani de Barcelona (Macba), que correspon en un principi a la iniciativa privada de Cirici Pellicer i també de Corredor Matheos, i de la Fundació Macba, fundada el 1987, que rep l'encàrrec de formar la col·lecció. El 1985 es crea el consorci del Macba, amb la Generalitat i l'Ajuntament de Barcelona, i després s'hi incorpora la Fundació. L'Ajuntament encarrega a l'arquitecte Richard Meier l'edifici, que el 1995 s'obre al públic al barri del Raval, quan el MNAC encara estava tancat per reformes.

El primer director del Macba és Daniel Giralt-Miracle, que proposa, al meu entendre encertadament, continuar la història de l'art català en paral·lel amb l'art internacional, continuant així d'alguna

EDUARD CARBONELL

EXDIRECTOR DEL MNAC (1994-2005),
CATEDRÀTIC EMÉRIT DE LA UdG

Els museus d'art contemporani han de buscar la universalitat a partir de la història i l'art propis

manera el discurs del MNAC. Però aviat entra un altre factor en joc: el concepte d'art contemporani. Impulsat per l'Ajuntament de Barcelona, es fa seguint el teòric francès Jean-Louis Froment. Giralt-Miracle dimiteix el 1994. Els directors successius han portat plantejaments diversos, amb els seus propis discursos de contemporaneïtat, marcats per factors com l'internacionalisme. Això comportarà l'allunyament de l'art d'un territori concret, en el nostre cas Catalunya i l'art català.

Es produeix una disfunció entre el concepte de contemporaneïtat i el temps històric concret d'un territori. Cada museu, cada director, defineix el seu discurs de contemporaneïtat en art. Tria una opció. Sovint s'abandonen aquells moviments i artistes que, malgrat la seva qualitat, el museu entén que no aporten res a l'evolució de l'art contemporani. Això farà que molts artistes no tinguin el seu lloc representatiu en el museu. Possiblement tenen un lloc a la història de l'art concret d'un país, però no en el seu museu d'art contemporani. Els museus construeixen la seva pròpia història de contemporaneïtat en art. Es tendeix a universalitzar les obres que s'entén que defineixen l'art contemporani global. Així, obres sovint de molt poca importància però d'autors internacionals figuraran en totes les col·leccions de tots els museus i en els seus discursos, siguin en el lloc que siguin.

En paral·lel a aquesta tendència, a Catalunya han funcionat i segueixen funcionant, ben gestionades i dirigides, les fundacions i museus de Miró, Tàpies, Picasso i Dalí. I sembla que ara, un cop obert amb totes les seves col·leccions, el MNAC ha pres la decisió de no tenir límits, cosa que vol dir fer arribar fins a l'actualitat el seu discurs.

Davant d'aquest panorama, crec que val la pena una breu reflexió sobre el moment internacional i de globalització en què ens trobem, i sobre la història o l'art concret d'un territori. Ja la va fer fa molts anys Francesc Vicens, aleshores director de la Fundació Miró. M'ho va comentar un dia tot passejant pels espais de l'edifici de Josep Lluís Sert, l'arquitecte del GATCPAC, autor de l'edifici de la Fundació, construït entre el 1972 i el 1975. Reconeixiem la utilització de la volta catalana de l'arquitectura industrial del nostre país en les cobertes de les sales d'exposició, i veïem també que l'edifici d'oficines responia a una estructura vuitavada de pisos, que seguia la construcció de les torres i campanars de les esglésies del Gòtic català. Així, l'arquitectura anterior, específica de Catalunya, era present en l'arquitectura contemporània de Sert. En canvi, si mirem l'edifici Vela del port de Barcelona, n'hi ha un de gaire bé igual a Londres, i un altre a Dubai.

La reflexió, doncs, era i és que en els nostres museus d'art contemporani, i en els discursos que hi fem, hem de partir del concret per anar a l'universal. Hem de partir de la nostra història de l'art per anar al nivell universal en la contemporaneïtat.